

De volgende vijf jaar

De tijd van Arie Pronk

A LLEN werden bij particulieren ondergebracht. Dit was voor de organisatoren een hele operatie. Maar dat het allemaal best voor elkaar is gekomen bleek uit een groot artikel in het Algemeen Dagblad onder de kop: 'Grootste koor ter wereld zong in de vermaarde Engelse kathedraal in Coventry.' Het werd een onvergetelijke gebeurtenis in deze stampvolle kerk. Caroline van Hemert was na vele jaren weer terug in haar vaderland. Als gast-soliste maakte ze deze reis mee, evenals 'onze' Jan van Weelden. Het publiek was ontroerd door de prachtige liederen die zij zong, zoals Father of Heav'n van Händel en Bach's Bist

Du bei mir. Tevens klonk hier I need Thee ev'ry Hour van Lowry, welk lied ook nu

Nederland zong in Coventry

Bij het gastgezin

MAANDAG 20 MEI 1968

ALGEMEEN DAGBLAD

GROOTSTE KOOR TER WERELD

Van een onzer verslaggevers Coventry - 450 Nederlanders vormden zaterdagavond in Coventry het grootste koor ter wereld. In de vermaarde Engelse kathedraal smolten twee koren samen: het Christelijk Residentie Mannenkoor uit Den Haag en Deo Cantemus uit Rotterdam, beide onder leiding van Arie Pronk.

Nog niet eerder was zoveel vocale kracht in de kathedraal verzameld geweest. Duizend inwoners van Coventry en omstreken wilden zien en horen, wat de Nederlanders te bieden hadden en dat was heel wat, want het concert naam meer dan twee volle uren in beslag. Gezamenlijk zongen de koren werken van Reger en Adams en afzonderlijk lieten zij zich horen in composities van Händel, Diepenbrock, Williams, da Palestrina en anderen.

• APPLAUS

Twee intermezzis van geheel verschillende aard wisselden de koorzang af: de mezzo-sopraan Caroline Kaart en de plaatselijke band van het Leger des Heils, die als de beroemdste van Engeland wordt beschouwd. Voor Caroline Kaart, Schotse van geboorte, werd het na vele jaren een heroptreden op Britse bodem. Een hernieuwde kennismaking met het Engelse publiek, die wederzijds uitstekend beviel. Na het concert volgde een langdurig applaus, wat in een sacrale omgeving als deze niet vaak voorkomt.

• HET MOOIESTE

Jan van Weelden (voor de oorlog tien jaar lang

bioscooporganist en nu kerkorganist in Den Haag) maakte zaterdagavond kennis met het majestieus orgel van Coventry's kathedraal. Het is een instrument met 75 stemmen, - en daarmee een van de grootste ter wereld - dat een warme, volle klank voortbrengt. 'Het mooiste orgel, dat ik ooit heb bespeeld', zei hij later bewonderend.

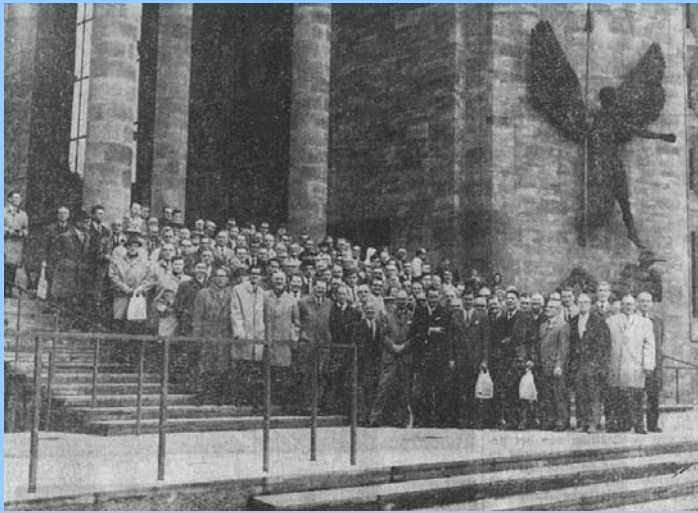
Dat Van Weelden er niet genoeg van kon krijgen, werd al meteen na afloop duidelijk. Hij speelde een selectie oud-vaderlandse melodien, waarbij de koorleden - nu om de speeltafel gegroepeerd - voor de juiste woorden zorgden. Het publiek vond het prachtig toen de koster na een kwartier het licht uitdeed waardoor er in de kerk een sfeer van eeuwen her werd opgeroepen.

Officiële belangstelling was er ook en niet alleen van plaatselijk prominenten. De Nederlandse ambassade was vertegenwoordigd door mej. mr. A. Stenfert Kroese, assistent-cultureel attaché in Londen.

• BEWONDERING

Gistermiddag werd een tweede concert gegeven, nu in de Methodist Central Hall van Coventry. Vooral het optreden van het Haagse koor, dat over grote kwaliteiten beschikt, dwong hier veel bewondering af.

Vanmorgen om vijf uur begonnen de 450 Nederlanders in negen bussen aan de thuisreis. Dat betekende vannacht om vier uur leven in bijna vierhonderd Engelse gezinnen, want het overgrote deel van de koorleden was bij particulieren ondergebracht.

Op de trappen van Coventry Cathedral

nog door het C.R.M. op veel concerten wordt gezongen. Op het programma stonden verder werken van Reger en da Palestrina. De gezamenlijke koren zongen samen met de alt het Kings all glorious van Vail, een indrukwekkend hoogtepunt. Na afloop van het concert kon Jan van Weelden zich uitleven op het prachtige 75-stemmen tellend orgel van deze kathedraal. Hij kon er geen genoeg van krijgen. De koster draaide het licht uit, maar het orgel zong maar door. Na afloop zei de organist: dit is het mooiste orgel dat ik ooit heb bespeeld.

Geweldige belevenis

Op zondag werd opgetreden in de Methodist Central Hall, waar in hoofdzaak geestelijke liederen en negro spirituals ten gehore werden gebracht. Beide koren konden terugzien op een geweldige belevenis.

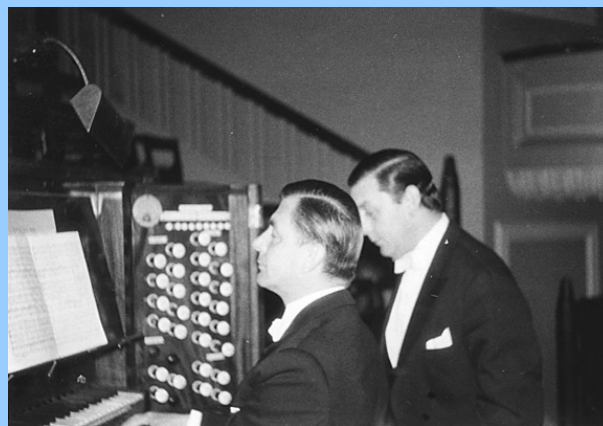
Wie nu denkt dat de mannen een paar jaar zouden moeten uitrusten, vergist zich. In mei van het jaar 1969 werd Engeland weer het reisdoel van het C.R.M. Hoe dit kwam? Wel, in 1968 bracht het koor in *de Ridderzaal* te Den Haag enkele liederen ten gehore op een bijeenkomst gegeven genaamd *World Council of Leadership*. Hierbij was ook het Britse parlamentslid George Thomas

aanwezig. Hij was zo verrukt van de mannezang dat hij het C.R.M. in contact bracht met het Pendyrus Male Choir in Wales, wat uiteindelijk weer een tournee tot gevolg had naar Cardiff-Pontypridd/Ferndale. In de nacht van donderdag op vrijdag 8 mei vertrok-

ken vijf bussen naar Zeebrugge om vandaar over te steken naar Dover.

De reis langs de Engelse zuidkust was een zonovergoten feest. Dit in tegenstelling tot het verblijf in Pontypridd, waar bleek, dat het in Engeland ook pijpenstelen kan regenen. Doch dit had geen invloed op

Jan van Weelden en Arie Pronk

De Nieuwe Haagse Courant meldde: ontvangst is hartverwarmend

Jan van Weelden

de gasten van het koor ter plaatse, want de Nieuwe Haagse Courant meldde: ontvangst is hartverwarmend.

Het werd weer een succesvolle tournee. Als soliste ging dit keer mee Tony Jaanus-Rebel en uiteraard weer de begeleider Jan van Weelden. Op 10 mei werd geconcentreerd in de aula van het Technical College en op zondag 11 mei in de Workmen's Hall in Ferndale. In deze laatste plaats werd ook medewerking verleend aan een kerkdienst. De programma's vermeldden hoofdzakelijk Hollandse en Engelse geestelijke liederen, zoals Thanks be to God

van Dickson en Eens zal op de grote morgen van Arie Pronk. De alt maakte veel indruk met psalm 84 van Little: How lovely are thy dwellings. De BBC maakte tv-opnamen van de indrukwekkende kerkdienst.

Al met al werd ook deze reis weer een grandioos succes. Het C.R.M. werd door het publiek en de gasten op handen gedragen.

De grote plas over

Het reizen zat het koor inmiddels in het bloed. Wat doe je dan als je Engeland al hebt gezien? Die oversteek over de Noordzee is toch maar kinderspel. De oceaan, daar moest het koor over, dan konden we tenminste laten zien dat het C.R.M. geen zee te ver is. Na bergen werk verzet te hebben, werd een stoute droom werkelijkheid. In 1970 zou het koor een grootse tournee maken naar Canada en Amerika. Dit nieuws ging als een lopend vuurtje door Den Haag en de nieuwe leden stroomden toe. De dirigent zag zich genoodzaakt een ledenstop in te voeren en het aantal koorleden werd niet groter dan 230.

Met het koor vlogen mee Tony Janus-Rebel, Jan van Weelden en *The Four Sounds*.

De dirigent zag zich genoodzaakt bij 230 leden een ledenstop in te voeren

In 1970 werd het feit herdacht dat 25 jaar geleden ons land werd bevrijd. Uit dank werd er een Nederlands-Canadees comité opgericht onder de naam: *Operation Thank You Canada*.

Emigrantenorganisaties

In samenwerking met dit comité en diverse emigrantenorganisaties werd de tournee voorbereid. Gezien de aard van deze tournee werd een aanzienlijk bedrag aan subsidie ontvangen en kon de reissom beperkt blijven tot f375,- per persoon. De onderbrenging gebeurde bij emigranten, waarvoor ontzettend werk moest worden verricht.

Op 29 april was het zover. Op Schiphol stond de DC 8 *Vasco da Gama* gereed om het C.R.M. naar het verre westen te vliegen.

Op 30 april werd het Oranje-Concert gegeven in de in de Massey Hall in Toronto voor meer dan 1800 bezoekers. Op 1 mei vond de herdenking van de bevrijding plaats met een bijeenkomst in het *grootse stadhuis van Toronto*.

Door Arie Pronk was voor deze gelegenheid een speciale compositie gemaakt onder de naam *Liberation*. Tweeduizend autoriteiten

woonden deze herdenking bij van wie velen ontroerd waren bij de uitvoering van deze herdenking bij van wie velen ontroerd waren door de uitvoering van deze prachtige compositie. De dirigent heeft zich laten inspireren door psalm 130 over de ellende, de verlossing en de dankbaarheid. Het *Liberation* heeft tijdens de tournee meermalen geklonken.

Op 3 mei zong het koor in de George United Church, waar in de kerkzaal, de bijruimtes en in de gangpaden drieduizend mensen samengeperst waren.

Op 5 mei vertrok men naar Hamilton en op 6 mei naar London.

Overal hetzelfde beeld: duizenden bezoekers die er urenlang reizen voor over hadden gehad om naar het koor te luisteren. In Canada hebben in deze week zeker 14.000 mensen genoten van het C.R.M. Tot vandaag wordt nog steeds over gesproken door hen die er toen bij waren. Het bleek, dat men de Latijnse nummers in Canada niet zo waardeerde. Overal werd gevraagd om het eenvoudige geestelijke lied, dat voor veel emigranten zoveel betekent. De Latijnse nummers

werden dan ook rap van het programma afgevoerd. Veel gevraagd was het lied van Arie Pronk: *Eens zal op de grote morgen*. Jan van

Weelden moest vaak vele toegiften spelen en dat deed hij op de hem bekende wijze.

Dutch Immigrant Society

Daarna ging het naar Amerika: Grand Rapids, op uitnodiging van de Dutch Immigrant Society, kortweg DIS genoemd. Hier werden concerten gegeven in twee kerken en in Holland Michigan werd het slotconcert gegeven, wat gelijktijdig via radio Holland ter plaatse werd uitgezonden.

Terugziende op deze tournee is dit een gebeurtenis geworden, die niemand meer zal vergeten. De leden werden als 'verlorenzonen' welkom geheten, niets was teveel voor de gasten. Tot aan vandaag toe hebben nog veel koorleden regelmatig contact met hun gasten van weleer. Wat geweldig om op deze manier vriendschapsbanden te hebben.

Op 14 mei was de droom, die werkelijkheid werd, voorbij.

Ahoy-hallen

Het jaar 1970 eindigde in december met deelname aan kerstconcerten in de Rotterdamse Ahoy-hallen, samen met de koren Deo Cantemus en The Young Credo Singers. Deze koren verleenden ook hun medewerking aan de traditionele kerstconcerten in de *Westduinkerker*, waar door de ontzettend grote belangstelling twee avonden moest worden opgetreden.

Opheffing ledenstop

Het jaar 1971 werd begonnen met het opheffen van de ledenstop. Na de grote reis was het aantal leden gedaald tot 198. Dit jaar werd rustig aan gedaan met concerneren. Toch bracht dit jaar voor het koor een heel grote verandering.

Dirigent Arie Pronk meende te moeten bedanken voor het C.R.M. mede door zijn radio- en tv-werk bij de Evangelische Omroep. Na ernstig beraad van bestuur en leden werd gekozen voor een dirigent, die in het verleden zijn sporen bij het koor al had verdiend, namelijk *Jan van der Waart*.

Met zijn komst werd een geheel nieuwe periode in het C.R.M.-bestaan ingeluid. Naast het geestelijke lied werd in ruime mate klassieke en populaire muziek op het repertoire genomen. In 1972 werden concerten gegeven in De Bilt, Kollumerzwaag, Boskoop, Numansdorp, Den Haag, De Rijp, Zeist en Gouda. We kregen in verband met de pensionering van mr. J. Klaasesz als Commissaris der Koningin in Zuid-Holland een nieuwe beschermheer, namelijk diens opvolger, mr. M. Vrolijk. Het koor telde 185 leden.

Weer een tournee

De DIS in Grand Rapids begon in dat jaar wederom contact met ons te zoeken om tot een tournee te komen naar

Amerika en wel hoofdzakelijk naar Grand Rapids en naar Chicago. U begrijpt het al: de Amerikaanse kreeg het koor weer te pakken. Het eerste concert in het jaar 1973 werd dan ook gegeven op 21 april in het Fine Arts Cen-

Dirigent Arie Pronk meende te moeten bedanken voor het C.R.M.

ter van het Calvin College in Grand Rapids! Maar voor het zover was heeft het bestuur menig slapeloze nacht gehad. Men zag het bijna niet meer zitten om zo kort na de vorige tournee weer zo'n grote reis te gaan maken. Maar met grote verenigingsliefde werd alles weer netjes voor elkaar gebracht. Het was alsof het C.R.M. niet was weggeweest. De zangers zagen dezelfde emigranten weer terug en werden op nog grootsere wijze ontvangen. Alle concerten die werden gegeven, waren overstelpend druk bezocht! Het ope-

Foto van City Hall in het centrum van Toronto

ningsconcert in Grand Rapids op 21 april werd door meer dan 2500 mensen bezocht. Zeker zeshonderd mensen moesten wegens plaatsgebrek onverrichterzake naar huis terug. Onder hen waren er die zeker zes uur hadden moeten rijden...

Hoogtepunt op dit eerste concert was de Alt-Rhapsodie van Brahms, waarin de met het koor meegereisde Caroline van Hemert schitterde.